

Primorski list.

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

„Vse za vero, dom, cesarja!“

Primorski list

iznaja vsak drugi teden, in sicer v četrtek, razpošilja se pa v petek potem. — Posamezne številke prodajajo se po 4 novč.

Uredništvo in upravnništvo

mu je v Trstu, Via dei Fabbri šte. 7. — Nefrankovana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, — Cena za oglase po pogodbi.

Novo leto, novo delo.

Življenje naj bode ti delaven dan,
Od zore do mraka rosan in potan.
S. Gregorčič.

Novo leto! Kolikokrat smo to besedo izgovorili in slišali ravno prošle dni, voščoč prijateljem srečno novo leto. Ali dostavljali smo pomenljivo: „Ne vemo, kaj nam prinese novo leto 1794?“ To nam je Bog modro zakril in odkrival nam je bode dan za dnevom. Tudi ne vemo, ali ne bo morebiti to novo leto zadnje leto. Vse to je v božjih rokah, zatorej o tem ne modrujmo. Nekaj pa vemo in prav je, da si to dobro zapomnimo: „z novim letom začne novo delo. To je božja volja in blagor nam, ako jo razumemo. Naj nas tedaj slabi ali prepičeli vspehi v preteklem letu ne žalijo, marveč veseli bodimo novega leta, ki nam ponuja novega dela. Naj nas lepi vspehi ne zadovoljijo češ: zadosti smo se trudili, zadosti smo nadelali, zdaj počivajmo v l. 1894. Ne tako! Dela je vedno več, ker delo kaže delo. „Ni praznik, predragi mi, naše življenje“. Počivali bomo v grobu stoletja in stoletja, praznik bo naše življenje v nebesih. Zdaj pa je delavnik in dela je čez glavo na vseh konceh slovenske domovine. „Primorski list“ je tudi delo, še le začeto delo, katero bo treba pogumno nadaljevati. Delo kaže delo. Zdaj leto smo se neradi odločili izdajati list vsaki drugi teden; zdaj vidimo, da bi izhajal za potrebo vsaki teden. Kakor pa mi ostanemo pri začetem delu, tako prosimo tudi vse slovenske rodoljube, naj vsi začno z novim letom novo delo. Samo s pridnim in znojnim delom na vseh straneh, bomo kaj dosegli; samo z delom pridemo do časne in večne blaginje. Malo nas je Slovencev, zato je treba, da smo vsi možje. Lahko živcev, vihrastih in lenih ljudi daj nam dobri Bog malo! Slovensko življenje je resno življenje; slovenske roke so žuljave roke. Naš prvi klic na delo velja oč. duhovščini: „Novo leto, novo delo! Vsem oč. bratom je naloženo najlepše delo: posvečevanje slovenskega ljudstva. Vi navajajte ljudstvo na lepo, krščansko življenje, ki je krepost in moč naroda. Sreča ali nesreča Slovencev je v Vaših rokah. Brez Vašega dela zabrede ljudstvo v pregrehe, v slabe navade, ki razjedajo zdravi stržen narodov; brez blagoslova z altarja omaga rod človeški; brez Vaših lekov ne ozdravijo globoke rane, katere je vsekali narodom liberalizem. Na delo tedaj! Naj Vam ne bo nikoli zadosti! Misijon naj se vrsti za misijonom; cerkve naj se prenavljajo in lepšajo na Slovenskem; bratovščine naj se spolnijo; tretji red naj bo moški; katoliška društva naj se snujejo;

za moško mladino pa skrbite še posebe. Delo odpira delo. — Naš drugi klic velja učiteljem in vsem rodoljubom, ki se trudijo z odgojo mladine. Domovina Vam je izročila slovenske otroke, ki so veselje in up družine in vsega ljudstva. Tudi Vaša naloga je sveto delo. Treba pa je mnogo pridnosti in potrpežljivosti. Naj nikogar ne moti slab vspeh: delo je naše, vspeh je od Boga. Šola bode le tedaj resnično koristila slovenskemu ljudstvu, ako bode mladi naraščaj učila najprej lepo krščanski živeti. Takih šol bo ljudstvo veselo. V ta namen je treba, da se gg. učitelji bolj učijo krščanstva in da se otresejo one mlačnosti ali malovernosti, katere se človek navzame na srednjih šolah. V tem oziru čaka vrlih gospodov v novem letu novo delo zaznamovano na katoliškem shodu: „Kat. shod priporoča slovenskim učiteljem in katehetom, ter vsem drugim vzgojevalcem mladine, naj si vstanové katoliško učiteljsko društvo in poseben katoliški pedagoški list kot glasilo društva“. Novo leto, novo delo.

Tudi slovenskim uradnikom, pisateljem, poslancem in politikom kličemo: Novo leto, novo delo. Bog ne daj da bi zastala slovenska knjiga. Slovenščina je vredna imenitnih del, ker je bogata in blagglasna. Poslanci naši pa sami dobro vedo, koliko dela jih čaka v novem letu. Vender bi si včasih želeli nekoliko več pridnosti in delavnosti. Ako bodo zložni v nazorih in v dejanju, bodo veliko dosegli. Razpor pa bode oviral vsako dejanje; nejasnost in zmešnjava načel bode rodila polovičarstvo. Žal nam je pa, da nekateri listi prav silijo poslance na prepir in razpor. Mi pa jim kličemo: Poslanci na delo, ne samo na Dunaju, ampak tudi doma!

Posebno vabilo gre tudi slovenskim gospodarjem, kmetom, obrtnikom, trgovcem — in delavcem. Dobro vemo, koliko trpijo pri trdem delu ali vender je po svetu brez števila ljudi, ki še več trpijo ko Slovenci. Slovenci nismo bogatini, ali kar imamo, je bolj pravično razdeljeno, ko drugod. V naših občinah je po več gospodarjev, ki izhajajo, če tudi ne gospodski. Gospoda ni ravno na srečo narodom. Pri nas si vsi pomagajo, ker pri nas več nese pridnost, ko kapital. — Vender je res, da so dohodki v obče pičli, dobiček je majhen; slovenska zemlja ni bogata zemlja. Bogati dobiček

po mestih se steka v tuje roke. Vse to živo čutimo posebno mi primorski Slovenci, Rodovitna ravan je italijanska, mesta Trst-Koper-Piran-Pulj in Gorica-Kormin in Tržič in njih veliki kapital je z večine v italijanskih rokah. Zraven tega odjemlje tuji denar kosce naše zemlje od dne do dne. Po tržaški in goriški okolici se vedno bolj širijo tuji. Tako ne sme naprej! Za to pa, slovenski gospodarji, kmetje in trgovci, delavci na deželi in mestih: pridno na delo! Vaše trpljenje je tolažba slovenskih rodoljubov. Vaše žuljeve dlani nosijo slabotno Slovenijo. Bodite pridni, skrbni, varčni. Kdor Vas odpeljuje od dela na gospodske veselice ali na prazno politikovanje, naj ne bo Vaš prijatelj. Skrbite najprej zase, za svoj stan, za obrt, za hišo in rodovino slovensko. Ako hočemo Slovenci napredovati, mora napredovati narodno gospodarstvo, sicer nas vboštvo poniža. Vbo-

štvo moštvo kratki. Kakor vsem tedaj, velja tudi gospodarjem in delavcem: Novo leto, novo delo.

Na delo tedaj vsi. Vsaka lenoba je ljudska izguba. Veliko je še ledine, veliko je še dela povsod. Naše delo pa mora biti celo delo za celi narod. Ni zadosti napredek v gospodarstvu, ni zadosti napredek v učenosti, ni zadosti napredek v narodnosti, ampak napredka je treba povsod, najprej v svetosti. Prvo naše narodno delo bodi tedaj: katoliška zavest; drugo delo: slovenska zavest in tretje delo: umno gospodarstvo. Vsako rodoljubno srce, vsako rodoljubno društvo začni tedaj z novim letom novo delo: za katoliško in za slovensko zavest, pa tudi za časno blaginjo slovenskega ljudstva.

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
A delo in trud ti nebo blagoslovi!

S. Gregorčič.

Sv. Oče Leo XIII.

Katoliške šole. — Prvi jubilej.

Kdor čita pričujoči životopis, vé dobro, da sedanji rimski papež ni velik samo v besedi, ampak tudi v dejanji. Povdarjal je v svojih okrožnicah kot škof v Peružiji in kot vesoljni glavar Cerkve, da je nam katoličanom neizogibno potrebno ustanovljati svoje svobodne katoliške šole, nasproti vladnim brezverskim šolam. Pa kakor v Peružiji, začel je tudi v Rimu dejanski izvrševati svoje misli in nauke. Bolelo ga je namreč srce, ko je opazoval, kako gine pri mladini verski in нравni čut, zlasti v Rimu. Temu je bilo treba pomoči se svobodnimi katoliškimi šolami! V ta namen je pisal

rimski papež 25. marcija istega leta (1879.) pismo na vikarija kardinala rimskega, ter konečno ukazal, da naj se sestavi odbor duhovskih in svetnih oseb, ki naj začne delovati, ter nabirati potrebnega denarja in pripomočke v to svrho. Pri tem je trpel največ papežev zaklad. Rim je začel dobivati zopet svobodne, katoliške šole.

Govoreč o svobodnih katoliških šolah v smislu rimskega papeža ne moremo si kaj, da bi ne pozdravili z največjim navdušenjem v resnici apostolsko delo, ki se je začelo tudi med Slovenci od prvega slovenskega katoliškega shoda sem, za svobodno katoliško gimnazijo v Ljubljani! Učimo se tudi mi

LISTEK.

Nezgode

branjevke Mete Poberavke.

V kolodvorskih ulicah v nekem slovenskem mestu stanovala je v malej lesenej kolibi branjevka Meta Poberavka. Bila je nekako poizvedovalno glasilo celega mesta, kjer se je izvedelo vse, kar se je zgodilo četudi v zadnji mestnej žagati. Prodajala pa je Meta Poberavka raznih reči, katere potrebuje človek za svoje vsakdanje potrebe, in mej drugim točila je tudi žganje. Pri njej so se oglašali vsakovrstni ljudje, osobito iz nižjih vrst prebivalstva in sicer v obilnem številu, saj kolodvorske ulice so vedno živahnije od drugih.

Meta je točila žganje, rekli smo zgoraj, in imela je dosti gostov vsak dan; mej temi pa je bilo tudi dosti taci, ki so jej ostajali dolžni in take je Meta risala s kredo na notranjo stran vrat. Ako bi bil človek hotel poizvedeti, kateri so največji žganjepivci v mestu, bi bil najbolje storil, ako bi bil šel pogledat k Meti Poberavki za vrata, tam bi bil našel vse naslikane z raznimi pikami in kolesci in stebriči, kateri so bili poznati le Meti sami, kajti ona je imela za svoje reči posebna znamenja. Meta bi bila kakemu prijatelju že povedala, kaj pomeni kolesce ali pika ali stebriček nad imenom, pa le

najboljšemu prijatelju bi bila razodela to svojo skrivnost in le ob času, ko je bila dobre volje.

Tistikrat sta bila v mestu dva posebno mojsterska žganjarja, ki bi bila zaslužila zlato spomenico za svojo vničevalno obrt; povem ju tu ker z imenom, bila sta Tincelj in Toncelj. Imeni zelo podobni, kakor se tudi moža nista dosti razločevala drug od drugega. Da sta bila tudi ta dva pri Meti dobro okrašena s kolesci in stebriči in pikami, mislim, da mi ni treba še posebej opomniti, saj to se razume že samo po sebi.

Ako se pa kaka stvar, četudi po malem, pa dolgo nabira, se slednjič tudi nabere, saj „z malega raste veliko“, pravi naš pesnik. Tako se je bilo tudi za Tincelja in Toncelja nazadnje na vratih precej nabralo.

Nekega dne, bilo je ravno pred pustom, ko človeku že tako rado primanjkuje denarja, pogovarjala sta se Tincelj in Toncelj na tihem tako-le:

„Ali boš ti Meti plačal kaj dolga?“ pravi Tincelj.

„Dolga, Meti“, pravi Toncelj, „nič; sedaj pred pustom nič, s čim bom pa plačeval drugje, kjer mi ne upajo, saj veš, da naji povsod poznajo. Meti sedaj ničesar ne plačam, naj počaka ali pa naj toži, na moje posestvo se lahko vknjiži če hoče, in še stroškov ne bo imela nobenih in jaz tudi nobenih, ha, ha!“

„Toraj Meti nič, kako bova pa imela nadalje „kredo“ pri njej, saj veš, da je že vse polno pik in kolesc in stebričev na najinih imenih.“

Slovinci od svojega očeta Leona XIII. in pošiljajmo pridno potrebnega denarja za katoliške, narodne šole! Spominjajmo se „katoliškega sklada“ ob vseh prilikah, da si zgradimo katoliško, narodno gimnazijo in Bog daj še kaj več!

Ne smemo tudi zamolčati, da je Leon XIII. ob koncu prvega leta svojega vladanja (20. februar. 1878.—20. februar. 1879.) proglasil z bulo, začnajoč: „Pontifex maximus“ naslednje leto jubilej, ki se je začel z 2. marcijem l. 1879. Jubilej pomenja sveto ali veselo leto, v katerem dobivajo verniki popolnoma odpustek in druge milosti po volji rimskega papeža. Razločujemo redni jubilej, ki je vsako 25. leto in izvanredni jubilej, ki je le

ob izvanrednih prilikah na pr. ob nastopu novega rimskega papeža ali ob velikih nevarnostih sv. Cerkve itd. Kdor se hoče vdeležiti jubilejnega popolnega odpuska, mora: 1. postiti se tri dni; 2. mora dati po svoji premožnosti kaj miloščine; 3. mora obiskati tri določene cerkve, ter moliti po namenu rimskega papeža; 4. mora skesano spovedati se in obhajati.

Namen prvega izvanrednega jubileja je v omenjeni buli povedan: naj bi Bog poslal polnost svoje milosti na Njegovo vladanje in naj bi ljudstvo s pravo pokoro in s pravim poboljšanjem Boga potolažilo, da bi se usmilil, ter poslal z nebes tolažbo in rešenje sv. Cerkvi!

Cerkev in šola.

Voščilo sv. Očeta za praznike in za novo leto kardinalom in vsem katoličanom.

V Rimu je stara navada, da gredo kardinali ali svetovalci papeževi k sv. Očetu voščit vesele praznike in srečno novo leto. Tako so storili tudi za pretékne božične praznike, želeč mu blagoslova in pomoči z nebes. Sv. Oče Leo XIII. so jim pa tako le odgovorili: „Veliko usmiljenje in veliko ljubezen je Bog skazal meni, da me je tako dolgo ohranil in mi dal videti na stare dni katoliške narode vdane apostolskemu Prestolu. Jaz sem poslan mir oznanjati in deliti ljudem kot namestnik Kristusov. Toda mir mora obstati samo tam, kjer se varuje pravica. Pravice pa ni brez vere. — Ko tedaj oznanjam sv. vero in z vero pravico, oznanjam mir ljudem. O, naj bi to vsi ljudje spoznali, naj bi dali svobodno besedo papežu, naj bi sprejemali nauke

papeževe, in naglo bi sa vračal mir in red mej zdvijana in nezadovoljna ljudstva“.

Bodi sv. Očetu tolažba, da mi Slovenci poslušamo njegov glas.

Petek in mesni jedi.

Splošno je znano, da je po 3. cerkv. zapovedi prepovedano uživati mesne jedi vsak petek. Ker pa se je dandanes žalibog verska gorečnost zlo ohladila zlasti pri mestnih prebivalcih, zato je po naših škofijah izjemno dovoljeno, da se sme meso jesti v petek, ako pride ta dan zapovedan praznik, kakor je bilo n. pr. dne 8. dec. pr. l. praznik brezmadežnega Spočetja M. D. — Iz nekega nam poslanega dopisa v tej zadevi povzamemo, da naše verno ljudstvo po deželi z neko nezaupnostjo poslušala oznanilo, da se sme v petek meso jesti, četudi

„Nič ne de Tincelj, ta kolesca in pike in stebriče izbriševa, po vrhu pa še svoji imeni in ime marsikoga družega, ki nama bo prav hvaležen za to delo, saj veš — mej nama rečeno — Meta tudi rada kaj pripiše, kakor vsi krčmarji in prodajalci žganja; človek vender toliko ne popije, pa že nova pika, nov stebriček, novo kolesce, to ne gre, to izbriševa“.

„Kako hočeš izbrisati, saj te Meta nikoli ne pusti samega za vratmi“.

„Tako naravnost seveda ne pojde, pojde pa drugače. Veš kaj Tincelj, tako-le storiva: Jaz ti zlijem škaf vode za vrat doli pri vodnjaku na koncu kolodvorskih ulic, s tem te po hrbtu vsega zmočim, potem začneš ti bežati, jaz pa za teboj, kakor bi te hotel vjeti. Ko prideš pa do Metine kolibe, zavij jo naravnost noter, zalopni vrata in tiščaj je z mokrim hrptom, kar moreš; s tem boš zbrisal najini imeni in vse križce in pike in kolesca na vratih in zraven še mnogo drugih Metinih zapiskov in števil, katere stavi v loterijo, potem sva pa dobra, Meta nama ne bo mogla več povedati, koliko sva jej dolžna. Jaz bom pa že tako delal, da ne pridem skozi vrata, ko pa bo stvar konečna končana, otidem jaz žugaje ti, ti pa reci da greš naznaniti na policijo, da sem te hotel vreči v vodo in potopiti, ker sva se sprla. Kaj pa poreče na vse to Meta, nama nič mari, naj se pa enkrat jezi tudi na naji, če hoče, saj na druge se tudi dovelj“.

„Ta bo pa prava“, de Tincelj, „to si pa dobro pogodil. Pa kedaj hočeš, da to storiva?“

„I, lej, kadar bo kak gorkeji dan, saj menda vender ne boš trpel, da bi te v mrzlem času polival z vodo?“

„Da, da, na to niti pomislil nisem, že dobro; prej pa še do dobrega prevdariva, da bo izid toliko gotovejši.“

Tincelj in Toncelj^{* * *}sta se dogovorila do dobrega. Lepega predpustnega dne je bilo; dela ni imel ne jeden ne drugi.

„Danes, Tincelj, bo najboljši dan za naji“, pravi Toncelj, „lep božji dan je in škaf vode za vrat ne bo škodilo, kaj ne da ne?“

„Kaj voda, Toncelj, voda ne škodi na hrbtu, velikoveč pa v želodcu, saj veš kako je z nami, ki nam pravijo žganjepivski bratci. Pa le pojdiva tja do vodnjaka in potem naprej, predpust je in midva ga morava tudi kaj užiti.“

Rečeno, storjeno. Toncelj je pri vodnjaku na koncu kolodvorskih ulic nalil poln škaf vode, ter čakal, da Tincelj pride. Izza vogla se zdajci oglasi Tincelj: „hoj! si že tukaj? Dobro, sedaj pa izlij, nihče naji ne vidi“.

Toncelj izlije.

„Huu!! to je pa hudo ob sedanjem času, pa nič ne de. Brr... in začel je teči po kolodvorskih ulicah navzgor naravnost proti Metini kolibi. Meta je sedela ravno v svojej kolibi za vratmi, ter črtala na nje številke, ki so se jej tisto noč sanjale. Prvo je bila ravno zapisala, ko prilomasti Tincelj v kolibo, ter Meto z vso silo trešči z vratmi ob tla.

je ta dan praznik, češ „Bog varuj, da bi mesno uživali, že lahko prestanemo“. Dotični dopisnik pa sklepa iz tega, da se utegne celo pregrešiti proti pokorščini, katero smo dolžni sv. Cerkvi, kdor se takega dovoljenja ne posluži. Kdo ima prav? Nijeden. Evo pojasnilo za nevedne. Sv. Cerkev po svojih škofih dovoljuje (ne zapoveduje) gledé na človeško slabost svojim vernikom, da smejo (ne da morajo) na tak petek mesne jedi uživati; torej ni nigdo primoran ali prisiljen meso jesti, ampak le tisti, ki ta dan meso je, ne stori greha; ako ga pa ne je, tudi ne greši, marveč ima večje zaslužnje, ako se strogo drži cerkvene postave. Seveda, ako bi kdo, kakor pravi dotični dopisnik, mislil, da sv. Cerkev nima več oblasti preklicati ali prenarediti svojih postav ali dovoliti kakih izjem za gotove osebe ali dneve, tak bi bil v zmoti, ter bi se tudi pregresil, pa le proti spoštovanju, katero smo dolžni sv. Cerkvi, kot ustanovi božji.

Čudežni dogodek v Kini.

V svojih misijonskih sporočilih iz okraja Shensi je apostolski vikar, škof Jan. Hofman zabilježil ta-le dogodek: Decembra meseca l. 1892. je imel o. Teheng vsakoletni misijon na skrajnem severju našega okraja. Tam je še neznatno število kristijanov, pa to število vedno raste. Vas, v kateri je bil misijon, šteje le 57 kristijanov, kojih 7 je bilo krščenih v téku leta.

Teh 7 so udje ene družine, ki šteje 20 oseb. Najmlajša hči, Kru, je bila z drugimi vred podučena o resnicah sv. vere, vendar ni bilo mogoče je krstiti, ker ni hotela verjeti v resnično pričujočnost Jezusa Kristusa v zakramentu presv. R. Telesa.

Neki dan bila je ta deklica z drugimi, ki so se tudi pripravljali za sv. Krst, pri sv. Maši; ko pa je bila dovršena sv. Daritev, steče deklica k altarju, ter skrbno išče po altarju in krog njega. Misijonar zapazivši to, reče deklici, da ni za-njo spodobno stikati na tako svetem kraju.

„Vem — pravi deklica — da se to ne spodobi, a jaz imam dovolj uzroka iskati ona dva prelepa otročiča, koja sem videla med sv. mašo tu na altarju, in rada bi znala, kam ju je skril g. mašnik.“

Peljejo deklico v zakristijo, kjer jo duhovnik, ki je bil opravil sv. mašo, poduči o sv. skrivnosti, razlagajoč jej, da jo je hotel Bog sam po čudežu prepričati, da je Jezus Kr. resnično pričujoč v podobni kruha; ker pa ste se ta dan posvetili dve sv. hostiji, dal jej je Bog zato videti dva prelepa otročiča.

Deklica to slišati se radosti zjoče, ter zahteva takoj biti krščena rekoč: Verujem, verujem tudi resnično pričujočnost Jezusa Kristusa v tem najsvetejšem Zakramentu. — Ko je bila dovolj podučena v vseh resnicah sv. vere, dobila je milost sv. Krsta, ter postala goreča kristjana, ki sveti vsem z lepim vzgledom pobožnega življenja.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Na Dunaju je državno sodišče potrdilo odredbo ministerstva notranjih zadev, ki je bilo prepovedalo osnivanje akademičnega slovensko-katoliškega društva „Danica“, češ, da se s to odredbo

niso kršile konstitucionalne pravice za snovanja društev, ter da bi bilo iluzorično nadzorovanje društva, poslujočega v jeziku, kojega ne razume dotična nadzorovalna oblast.

„Za božjo voljo, kaj pa je to!“ zakriči zdajci Meta, „jojmeni, jojmeni, ubil me je, ubil me je!“ in prime se za nos, po katerem so z vso silo tresčile vrata, da je takoj ves okrvavel. Tincelj pa pritiska na vrata in pridno briše pike, kolesca in stebriče, ter imena in številke.

Prvi hip Meta tega ni opazila, ali ko vidi, da Tincelj uničuje njeno pisanje, zažene še strašnejši vik in krik: „Pomagajte, pomagajte, roparji, okrašt, oropati, ubiti me hočejo. Pa te že poznam, potepuh, hudobnež, pijanec, zapravljevec, dolžan si mi, zapil si vse; policaji, kje ste, ob belem dnevu me ropa in mori!“

Tako in enako je kričala Meta, ali Tincelj je le še brisal, zunaj pa se je glasil Toncelj: „Le čakaj, za danes si mi odnesel pete, pa že prideva zopet skupaj, in ti Meta ga pa še skrivaš, čakaj, čakaj, Meta, že dobro Meta, to si pa zapomnim, Meta!“

In odšel je Toncelj, ker na Metin krik se je nabralo precej ljudi na ulici in bi bil morda res prišel od kodi kak policaj.

Tincelj pa zdajci globoko vzdihne: „No, čast Bogu, odšel je, ne veste, Meta kaj mi je hotel.“

„Kdo hotel, kaj hotel“, zareži se Meta, „ničesar hotel, kdo zbrisal, kaj zbrisal, vse zbrisal, moje stebriče in kolesca in pike in, in, in moj nos razbil, in, in, in zbrisal mi moje številke, katere sem ravno hotela napisati, vse tri bi bile prišle. O joj meni, kaj bo, kaj bo, vse je preč!“

„I, Meta, ali vam je več za to, kakor za človeško življenje? Ali me je hotel v vodo vreči!“

„Kaj, v vodo me hočeš vreči, še to, nesnaga hudobna!“

„Ne, Meta, Toncelj je hotel mene v vodo vreči, ne jaz vas; bil sem že v vodi pa sem mu še vender srečno všel sem le k vam, stokrat vam hvala!“

„Sedaj pa še hvala, da, ker si mi vse zbrisal in nos razbil, mene revo pa pripravil ob vse, kar je bilo na vratih in ob številke, katere sem v tem strahu pozabila, gotovo bi bile prišle, saj so se mi sanjale vse tako živo, sedaj pa je splavalo vse po vodi, o jaz vboga reva!“

„Nič, nič, Meta, bo že vse dobro, lejte, vender sem si pri vas rešil življenje, sicer bi sedaj že plaval v mrzlej vodi — mrtev. Sedaj pa z Bogom, jaz grem zatožit Tonceljna, da ga zapro, Nič hudega, Meta, nič, bo že bolje že, pa ste vender človeku rešili življenje!“ — —

* * *

Kako je bilo naprej, si lahko misli vsak sam. Po mestu so kmalu izvedeli dogodek pri Meti in smijali so se potem cel predpust; najbolj pa sta se smijala Tincelj in Toncelj, da sta jo tako dobro izpeljala.

Kaj pa Meta? Meta je bila reva. Cele noči ni mogla spati. Njena tovaršica pa je pravila, da po noči Meta vedno govori in izgovarja imeni Tincelj, Toncelj, Tin, Ton, cel, cel, l, l... dokler jo jutro ne predrami v kolibi za vratmi tam, sredi kolodvorskih ulic v nekem slovenskem mestu. —

Trst. V drugi seji deželnega zbora, dne 15. t. m. se prečita predlog, ki zahteva, naj vlada resno misli na to, da dobi Trst nove železnične zveze, da si zopet opomore propadajoča trgovina. Ta predlog je bil dan na nasvetu posl. Venezian-a deželnemu odboru. — Dompieri prečita sporočilo deželnega odbora o njegovem delovanju in o načrtu javnih del. Predlaga tudi, naj se naloži dež. odboru, da prouči in predloži načrt spremembe mestnega statuta gledé volitev. Posl. Piccoli predlaga še dodatek, da bi se pri premembi volilne pravice oziralo tudi na sporočilo verifikacijskega odseka pri zadnjih volitvah v mestni zbor. S tem dodatkom je tudi predlog z večino sprejet. — Da sprememba, ako se bode zvršila, ne bo ugodna Slovencem v Trstu, je gotovo. Piccoli predlaga na-to dva zakonska načrta o vpekljavi doklad na dedščine za ljudske šole in bolnišnice v mestu. Predlog se izroči posebnemu odseku v pretresovanje. — Naposled se je obravnaval predlog deželnega odbora o načrtu postave za varstvo poslopij pri požarih, ki je bil sprejet z malimi premembami; poslanec Naberger je zahteval, naj se izključi iz načrta čl. 18, po katerem naj bi bila društva prostovoljnih ognjegašcev odvisna gledé dovolitve od mestnega zbora; se razumi, da Nabergerjev predlog ni obveljal.

Gorjica. V deželnem zboru, dne 10. t. m. je deželni glavar naznanil med drugimi peticijo goriških zdravnikov, da se v Gorici ali na Goriškem zgradi meddeželna blaznica (norišnica) za vse Primorsko. — Dr. Rojic vpraša deželni odbor, ali misli še za časa, t. j. koj v začetku letošnjega zasedanja predložiti načrt postave zastran zboljšanja učiteljskih plač. Deželni glavar obljubi odgovoriti v eni prihodnjih sej. Deželni odbor predlaga podporo 600 gld. iz deželnega zaloga za vtrditev plazov pod Sedlom v Kobaridskem kotu, a ta predlog se odstopi še enkrat peticijskemu odseku. Isti odbor poroča o peticiji učiteljev glede volilne pravice, in o načrtu nove lovske postave. Zbor o teh dveh ni sklenil nič končnega, ampak oba poročila izročil dotičnim odsekom. Za šolske zadeve konec seje se voli poseben šolski odsek, kateremu je predsednik dr. Maurovich, in so izmed slovenskih poslancev v njem dr. vit. Tonkli, dr. Gregorčič in dr. Rojic.

Poreč. V istrskem deželnem zboru gospodarijo Lahi tako neobzirno, da so slovanski poslanci v prvi seji zapustili zbornico, ko je zbor pozdravil vladni zastopnik Ellushegg. V seji dne 8. t. m. je zbor volil tajnike in preglednike, člane šolskega in narodno-gospodarskega in finančnega odseka, in to same Italijane. Vlada je predložila osnove postav: a) o lovu, b) o sposobnostih, imenovanju in prisegi poljskih čuvajev, c) o varstvu ptičev, koristnih za poljedelstvo. Deželni šolski svet med drugim predlaga: a) poročilo deželnega šolskega nadzornika o ljudskem pouku v Istri za 1891. in 1892.; b) prošnja petnajsterih učiteljev in učiteljic in učiteljskih vdov in sirot za podpore, mirovine, itd. Deželni odbor predlaga: a) splošno poročilo o svojem delovanju; b) razne obračune; c) načrt postave, da ni treba legalizovati pravnih pisem do 100 gld. vrednosti, — postave o globah radi nemarnega obiskovanja šole, — postave o uvedanju šolske takse, o prinosu dežele in občin za železnico Trst-Poreč-Kanfanar, itd.

Ljubljana. V deželnem zboru se je v II. seji prečital samostalni predlog poslanca Povšeta in tovaršev, naj deželni odbor pri c. kr. vladi izposluje ako izvrševan je gojzdnega zakona, da bodo živino-

rejci, ki imajo pravico do gojzdné paše, to pravico tudi izvrševati mogli. V tretji seji je ta predlog utemeljeval poslanec Povše. Potem poslanec Klun poroča o računskem sklepu normalno šolskega zaklada, o proračunu zaklada učiteljskih pokojnin, o računskih sklepih raznih ustanovnih zakladov. Poslanec Hribar poroča o računskem sklepu gledališkega zaklada za 1892. in o proračunu istega zaklada pro 1894., o računskem sklepu deželnega kulturnega zaklada za l. 1892. in proračun za l. 1894. — Podobčini Bezaljak pri Cerknici se dovoli za napravo vodovoda 1800 gold. — V tretji seji, 12. t. m. predlaga posl. Šuklje, naj deželni zbor razmotriva vprašanje, je li način, po katerem namerava vladna predloga o direktnem personalnem davku urediti deleže posameznih dežel, primeren in ugoden za Kranjsko. Posl. Hribar nasvetuje, naj se c. kr. vlada pozivlje, da na pristojnem mestu k ministerski naredbi z dne 27. maja 1885 izposluje dodatek, vsled katerega bode prodajalcem špecerijskega blaga zapovedano, da ob nedeljah zapirajo svoje prodajalnice o poldne.

Praga. V češkem deželnem zboru je dr. Šolc predlagal, da se zakonito določi enakopravnost obeh deželnih jezikov v javnih uradih. Urednik mladočeškega lista „Neodvislost“ je obsojen na 8 mesecev ječe in list zgubi 500 gld. kavcije. — Pri pogrebu vojaka Matuške, katerega je bil prebol neki redar, godili so se veliki izgredi. Slišali so se kliči: Živela anarhija! Živela republika! Veleposestniki se približujejo nemški stranki, odkar jih nekateri mladočeški listi neosnovano napadajo. Bati se je, da Čehi celo v deželnem zboru zgubé večino!

Ogersko. V skupnem pastirskem listu, ki se je po vsem Ogerskem prebral na dan svetih treh Kraljev, ogerski škofje odkrito dvigajo svoj nadpastirski glas proti znanim protiverskim vladnim načrtom in opominjajo svoje vernike, naj tudi v javnem življenju in v izvrševanju državljanskih dolžnosti se zdrže vsega, kar bi bilo nasprotno svetemu katoliškemu nauku. Iz tega pastirskega lista tudi razvidimo, da liberalci škofom, ki branijo katoliško stališče, očitajo, da kalé mir, da nimajo ljubezni do domovine, da napadajo državno oblast itd. Te vrste očitanja tudi drugod slišimo in beremo proti zvestim borilcem za katoliško idejo. Sicer pa so stara, začela so se že ob času prvih krščanskih mučencev. — Na glavni pošti zasledili so veliko izneverjenje, govori se o 100.000 gld. Glavni sokrivec je izginil.

Vnanje države.

Laško. V Siciliji so se vršili resni izgredi. Zarad prevelikih davkov, ki so tako razdeljeni, da vbožega primerno bolj teže, kakor bogatina (prim. davek za moko) se je ljudstvo uprlo oblastnijam, in na več krajih porušilo ali požgalo javna poslopja občinskih in državnih uradov. Prišlo je do bojev med vojaki in ljudstvom, in bilo več ljudi vbitih, ranjenih in pozaprtih. Škode je že zdaj okoli 40 milijonov. Da ljudstvo drže na miru, je treba čez 30 tisoč vojakov. Irredentarski listi, ki neprenehoma slepijo ljudi, da je v Italiji vse rajsko srečno, ker je zedinjena, in nečejo nič znati bede lačnega nižjega ljudstva, iznašli so, da francozi ščuvajo lahe kuntu na jugu, da bi tem ložje Laško kraljestvo zgrabili na severu; no vlada zdaj oporeka temu, in prizna, da je kriva le domača nezadovoljnost. Bili so izgredi tudi po ostalih mestih, in opazuje se, da se ljudstvo ohlajuje za frazo „Italia unita“, dokler mu ta le davek čez davek naklada, a za zboljšanje društvenih

razmer nižjega ljudstva nič ne skrbi. Sliši se, da se bodo znižale obresti laških obligacij, ker si vlada drugače ne more pomagati iz denarne zadrage. — V Neapolju so bile ravnokar občinske volitve, katerih se je udeležila tudi katoliška stranka in 54 svojih pristašev spravila v mestni zbor, dočim so liberalci dobili le 26 sedežev.

Francija. V zbornici poslancev je starostni predsednik Blanc svaril pred nepotrebnimi prepiri in opominjal, naj se zbornica poprime koristnega dela. Predsednikom je voljen Dupuy. — Vaillant, ki je vrgel bombo v poslaniško zbornico, je obsojen v

smrt. Anarhisti predrzno vzdigujejo svoje glave. Angleško. Vlada pomnožuje vojno brodogradnjo.

Afrika. Angleži in Francozi evropsko kulturo med drugim tudi s tem širijo po Afriki, da zatirajo domačine in njih dežele pohrastajo kot svojo lastnino. Obedvoji so poslali posebne ekspedicije proti „Sofa“ bivajočim v deželi Samary. V noči dne 23. pretečenega decembra, sta ti dve vojni ladiji, nevedé ena za drugo, skupaj krčile, in nekaj časa streljale ena na drugo, oboji misleči, da se bojujejo proti divjim Sofa. Ubit je francoski poveljnik, en angleški stotnik in mnogo vojakov.

D O P I S I

Od Sv. Ivana pri Trstu. — Svetoivanci si upajo mnogo storiti. To je pokazala posebno veselica, ki jo je napravilo domače „Bralno društvo“ na Silvestrov večer. V prvi vrsti treba pohvaliti vrle tamburaše, ki so oni večer pokazali svojo izurjenost. Pa imajo tudi izvrstnega kapelnika g. Zadnika, kateri s posebno marljivostjo in vnemo vadi svoje tovariše v tej vrsti narodne glasbe. — Kaj naj rečem o naših pevcih? Kakor so točno peli pesem „Neustrašene krvi“ in druge; tako naj se zmiraj bolj in neustrašeno zavedajo svojih narodnih dolžnosti. — Mnogo smeha je povzročila „Ribniška“. Ribničana se „süho robo“ je dosti dobro posnemal g. Ražem; samo preveč je žalilo ušesa preglasno narekovanje njegovega „šuflerja“; kar se tiče tega šaljivega prizora, bi bilo modro pri drugi priložnosti opustiti besede, s katerimi Ribničan pripoveduje približno tako-le: In celo g. župnik so pravili, da se Bog na križu radi tega žalostno drži, ker je Ribničana vstvaril. — Zadnja in najlepša točka v celém programu je bila igra „Srečno novo leto“. Poslušalci so si dobro zapomnili trpke besede strička, ki je bičal mnoge napake tržaških okoličanov. Smisli cele igre pa večina poslušalcev menda ni razumela. Naj bi torej odbori za veselice bolj pazili in izbirali take igre, kojih smisel je vsem pristopen; torej take, ki so pisane v pristnem domačem duhu in ki se zlagajo z razmerami, v katerih živi naše ljudstvo. Še nekaj o času veselice. Odbori naj bi pazili, da se ne bodo te veselice vršile ob sobotah ali prednevnih praznikov, kajti drugače se udeleženci izpostavljajo nevarnosti, da drugi dan ne spolnijo svoje najsvetejše dolžnosti.

Sv. Ivan je v narodnem obziru v primeri z drugimi okraji tržaške okolice še precej na dobrem. Pred vsem imamo tu najbolj vrejeno popolnoma slovensko šolo. Sicer je tudi pri nas slavni magistrat razširil svoje pogubno delovanje, posebno z napravo čisto italijanske šole na meji župnije; vendar smemo reči, da v obče naši stariši ne pošiljajo svojih otrok v italijanske šole, dokler niso zvršili vsaj 2 ali 3 razrede domače šole. V probujo narodne zavesti delujeta „Bralno društvo“ in „Podružnica sv. Cirila in Metoda“. Večje zanimanje za poslednjo ne bi škodilo. — V zadnjem času se vidi, da pri naši mladini raste veselje do lepega in dobrega berila: kajti udov družbe sv. Mohora je tu še precej veliko število in mej temi je mnogo mladenčev in deklet. Tudi po nekaj iztisov „Krščanskega Detoljuba“ prihaja semkaj. S tem pa ni rečeno, da smo zadovoljni z dosedanjimi vspehi, o ne, manjka še mnogo. Pa naši vrli okoličani se bodo gotovo zanimali vedno

bolj za vse, kar je dobro; in radi tega smo še toliko optimisti, da mislimo, da tržaških slovenskih okoličanov ne bo še konec, akoravno vse nanje pritiska. Bog blagoslovi Vaš trud, g. urednik; med letom 1894. morda še katero zinem. (Nam boste jako ustregli; oglasite se pogostoma. Op. uredn.)

Iz Borovnice. — O Božičnih praznikih imeli smo tukaj kaj prijazno vreme; z novim letom pa nas je pozdravila — mrzla „sibirska zima“. — Ljudje tukaj zelo bolehalo za hripo; nekaj jih je že umrlo.

(Opomba uredništva. Kar ste napisali o „Prim. L.“ nam je sicer ušeč, ker je resnično; vendar smo izpustili, ker bi si morda kdo mislil, da se hočemo le pohvaliti. Bodimo ponižni in skromni, dokler je mogoče. Sicer pa radi sprejememo, ako Vam je drago še kaj pisati.)

Izpod Lukovnika, 29. dec. 1893. (Izv. dopis). — Smrt in pogreb vrlega moža — kristjana. Lukovnik je lep kopičast hrib, obrašen deloma s hrastjem in grmičevjem, deloma vinogradi, ki dajejo izborno kapljico. Leži pa ta grič nad skladovno cesto, ki vodi iz Vipave čez Kras v Trst. Ob enem boku hriba teče mejni potok „Gršak“, vipavsko-primorski „Rubikon“, ki se izliva v rečico Branico in ta pa potem pod Rihenbergom* v Vipavo. Ob desnem bregu Gršaka leži selo „Dolanci“ s 16 hiš. številkami, ki spadajo pod občino Gaberje (stara laška pokvéka: Gabria!) in samostalno duhovnijo Branico, v katero je podrejena vas: Kodreti-Kovači s 14 h. števil. V omenjenem selu „Dolanci“ je umrl 25. dec. pr. l. veleposestnik Florjan Čehovin, poslednji najmlajši brat, kakor je že „Slov.“ z dne 27. dec. pr. l. poročal, slavnega slovenskega rojaka, junaka Andreja bar. Čehovina. Pokojni oče Florijan je bil pa tudi ponosen na takšnega brata, in je rad o njem govoril, ter kazal razne spomine na tega redkega slovenskega junaka. Tega poslednjega junakovega brata nam je pobrala nemila smrt 25. dec. pr. l. Bil je sicer že v 75. letu svoje dobe, a do konca novembra pr. l. je bil videti dovolj krepak, ker je lahko opravljal vsa tudi težja kmetiška dela v izgled drugim. Lotila se ga je srčna vodenica; vsa zdravniška pomoč in skrbna postrežba njegovega sina in sinahe ni ga mogla rešiti bledi smrti, ker tako je bilo skleneno po neizvedljivi previdnosti božji! Vreden je ta mož spomina, ker njegovo življenje, vedenje v bolezni in v smrti služi vsem slo-

* Pravilna pisava je „Rihenberg“, a ne „Rihenberk“ ali celo „Reifenberg“; kajti mnogobrojni obronki se zovejo v slovensčini „rihe“, odtod so še zdaj ondod priimki: Rehar! (Pis.)

venskim rojakom v izpodbudo. Odkar je bil izročil gospodarstvo svojemu sinu, je skrbel poleg primer-nega dela, edino le za svojo dušo, kakor je njegov dušni pastir M. V. omenil pri njegovem pogrebu. Blagi pokojnik je bil zares izgled pravega kristjana. V življenju je kazal očitno svojo živo vero povsod ne le z besedo, ampak tudi v dejanju. Spolnoval je kot veren sin katoliške Cerkve vse njene zapovedi zvesto in vestno, da on ni hodil le ob nedeljah in praznikih, kakor je dolžnost slehernega kristjana, k službi božji, ampak do svoje zadnje bolezni redno tudi ob delavnikih; brž ko je zaslišal zvon, je po-pustil delo, ter hitel v en četrt ure oddaljeno cerkev. S svojo živo vero in ljubeznijo do Boga je pa združil tudi ljubezen do bližnjega, kajti njegova hiša ni bila le hiša molitve, ampak tudi hiša dobrodelnosti in miloščine vbogim. Bil je mož pa tudi usmiljen, ter je mnogim dolge deloma znižal, deloma odpustil. Ko je začel z adventom bolehati in ni mogel več k zornicam, je pa dal za sv. maše; v pravem času in pri polni zavednosti se je dal previditi z sv. zakramentih umirajočih, vsled česar je bil vidno potolažen, ter je lažje prenašal bolečine svoje bo-lezni. — Da je bil daleč okoli čislán, je kazal tudi njegov lep pogreb, kakoršnega je malo kdaj videti na deželi. Vrli goški in rihenbrežki pevci so zapeli pred hišo žalosti pesem: „Nad zvezdami“, in potem še pri rakvi „Tiha jamica“. Na deželi je še ta lepa stara krščanska navada, da gredo moški vselej golo-glavi in moleč za pokojnikom, kar je bilo prav spodbudno viditi tudi pri tem ginljivem pogrebu. Pri Vas v mestih pa tega nij, in morda malo kdo izmed spremljevalcev izmoli komaj kak „Oče naš“, za pokojnim znancem, prijateljem ali sorodnikom! Svoje krščansko srce je pokazal pokojnik tudi s tem, da je vikarijatni cerkvi v Branici volil 100 gld. za toli potrebni zvonik, kateri se še pogreša! Zato pa želi dopisnik, da bi se zidanje tistega pričelo saj v teku novega leta 1894. Fiat! —

Iz Gorice. V pojasnilo dr. Rojčeve inter-pelacije v 3. seji deželnege zbora goriškega, dne

9. t. m. dostavimo nekoliko besed. Gg. ljudski učitelji so se pritožili radi pičle plače pri deželnem odboru. Ta je vprašal okrajne šolske svete, kaj mislijo. Ti niso bili proti zboljšanju plače, ali rekli so, da posestniki ne morejo več plačevati, ker plačujejo že zdaj 50–60%, a kaj še le bi bilo potem. Za to je stavil dr. Gregorčič predlog, naj prevzame izplačevanje učiteljev **dežela**, druge šolske stroške pa naj pokrivajo pojedini okraji. Ta predlog se je izročil deželnemu odboru, naj ga razpravlja in potem predloži deželnemu zboru. Slovenski poslanci so bili **vsi** za ta predlog in zato je nelepo, da nekateri naši listi napadajo slovenske odbornike in poslance, da niso vneti za to. S tem samo škodijo predlogu, ako so ga resno poštevali. Kdor se kaj upa, naj pokaže svoj vpliv in moč na italijanske poslance in odbornike, potem je dr. Gre-gorčičev predlog pod streho. Kdor pa hoče ita-lijanske poslance pregovoriti, ne bodi tako nepre-viden, da dokazuje sé številkami, koliko pla-čujejo Slovenci več ko Italijani. Le takih neosnovanih trditvev ne pošiljati v svet, ker niti za agitacijo niso prida vredne.

Mi nismo nikakor proti zboljšanju plače, ali gg. učitelji naj tudi sami priznajo, da je resnica, kar je rekel dr. Tavčar, njih nepoklicani zagovornik, v deželnem zboru Kranjskem, 12. januarja t. l.: „Proračun za ljudsko šolstvo napravljá brezupen vtis, ker troški grozno naraščajo leto za letom in dežela žrtvuje skoraj že srčno kri za šolstvo“. — Mi pravimo rajše: Slo-venci plačujejo mnogo več krvnega davka državi ko denarja, zato bi bilo prav, da bi država zdatnejše podpirala slovensko ljudsko šolstvo, ko do zdaj.

Iz Solkana. Naš občespoštovani g. nadučitelj T. Jug je od presvitl. ceserja odlikovan za svoje zasluge v šoli s srebrnim križem s krono. — Leta 1893. je bilo tu rojenih 82, umrlih 58, porok 12. Zanimivo je, da je štela občina prve ure novega leta ravno 1894 duš, pa že prvi dan je smrtna kosa to število zmanjšala.

Novice iz raznih krajev.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je daroval č. g. dr. Fr. S. gold. 5. — Slovenci, spominjate se te koristne družbe!

Duhovniške vesti iz tržaške škofije. Č. g. Fr. Stefanutti je vmeščen na župnijo Paz; č. g. Ant. Ellner gre iz Paza v Zminj za duh. pomočnika; č. g. Elsnic je imenovan župn. upraviteljem v Dra-gušu; č. g. M. Fleischer, dosedaj v začasnem po-koju, je imenovan kancelist v škof. pisarni. — V mašnike posvečeni so bili, dne 4. t. m. gg. bogo-slovci četrtoletniki: J. Macarol, J. Predonzan in J. Sedmak. — Umrli je v Pazinu starosta trž. duhov-ščine umirovljeni župnik č. g. Ant. Klemenčič.

Tržaške novosti. — Mestna delegacija je odgo-vorila namestništvu, da ne more naložiti stavbenemu odseku, naj izvrši načrt za novo cerkev v Bar-kovljah, ker da je ta urad že preobložen z delom, ter, da ako se ne odobri sklep mestnega zbora iz l. 1891, ne ostane drugo, kakor da se Barkovljan-skim župljanom naloži doklada na davke, da se dobi potrebna svota za zidanje nove cerkve, To se pravi: Slovenci, ako hočete poslušati v cerkvi besedo božjo v svojem jeziku, skrbite sami za cerkve, mestna

blagajna nima za to denarja. — „Delalsko podp. društvo“ priredi v soboto, 20. t. m. svoj navadni ples v gledišču „Politeama“. Kdor bi se zadržal, kar sicer ni potrebno, do ranega jutra pri plesu, naj ne zabi, da je Gospodov dan, ter da je dolžnost kristjanov poslušati sv. mašo. Mi nismo nasprotni poštenemu razveseljevanju, vendar pa ne sme to nikomu služiti v izgovor, da bi radi tega zanemaril svete dolžnosti. — Božičnica, katero so ponovili otroci slovenske šole pri sv. Jakobu v čitalnični dvorani, se je vrlo dobro ponesla, da je bilo nav-zoče občinstvo povse zadovoljno. — Kakor javljajo časopisi, prevzamejo slovensko šolo pri sv. Jakobu v Trstu šolske sestre iz Maribora. To je gotovo vesela vest, pa tudi častna za slavno društvo sv. Cirila in Metoda, ki je s tem pokazala, da hoče skrbeti tudi za pravo versko vzgojo naše mladine! — Pod naslovom: „Nedeljski počitek v predmestih“ piše „Edinost“: „Čujemo, da se razni obrtniki in gospodarji v predmestjih in celó v bližji okolici niti ne ozirajo na zakon o ne-deljskem počitku. Tako postopanje obžalujemo tem-bolj, ker se ž njim ne ruši samo postava, ampak

tudi verski čut dotičnih delavcev. Kdor mora delati ob nedeljah in praznikih, ne more se udeležiti službe božje in s časom postane brezvernež. Kjer pa ni vere, tam tudi ni poštenja. Naj si zapomnijo to dotični gospodari! Taki opomini so res potrebni, žal da nimajo zaželenega vspeha. — Morda ni brez pomena, da javi „Ed.“ takoj za tem vest, da sta prestopila zopet jeden možki in jedna ženska v razkolno (ne „pravoslavno“) cerkev; kajti te vrste po imenu kristjani gotovo niso ob nedeljah in praznikih vedno obiskovali službe in poslušali besede božje po katoliških cerkvah, sicer bi se ne tako lahko izneverjali sv. kat. Cerkvi! — Nekamo čudno je to, da sta pri takem prestopu navadno jeden možki in jedna ženska; morda bi se dalo iz tega naključja (?) tudi kaj sklepati na uzroke prestopa? —

C. g. novomašnik J. Macarol je daroval v praznik sv. treh kraljev svojo prvo sv. mašo v cerkvi Marije Pomočnice v Trstu. Dasi je bilo ta dan jako neugodno vreme, zbralo se je vendar lepo število soročnikov in prijateljev novomašnikovih, kojih nekateri so prišli celo iz Križa pri Tomaju, kjer je tekla zibeljka č. gospoda. Isti dan na večer odpeljal se je gosp. novomašnik v Sežano in potem v Križ, kjer so ga vsi občinarji v zlic hudemu mrazu pričakovali in z veseljem pozdravili. Napravili so mu lep slavalok s primernimi napisi; veselo pritrkovanje zvonov in pokažje topičev je povečalo občjo radost. — Drugi dan, nedeljo 7. t. m. je daroval g. novomašnik v Tomaju slovesno sv. mašo, pri kateri je bila cerkev natlačena z ljudmi. Ginljiv vovor je imel č. g. vpokojeni župnik Planinšek; omenil je tudi pokojne stariše g. novomašnika in njegove brate in sestre, kojih nekateri bivajo celo v daljni Ameriki in vroči Afriki. Po dovršenem sv. opravilu vrnil se je g. novomašnik, spremljan od prijateljev v svojo rojstno vas, kjer so ga občinarji z nova srčno pozdravili; dva dni potem pa je odšel v Gorico, da nadaljuje bogoslovne študije. — Ta dogodek nam tudi jasno priča, kako globoko je ukoreninjeno pri našem vernem ljudstvu spoštovanje do kat. duhovščine, kar pa zopet dokazuje, da pri tem ljudstvu še živi prava vera. — Slava občinarjem, ki tako spoštujejo svojega sorojaka, č. g. novomašnika! Njemu pa podeli dobrotljivi Bog milost, da bi mnogo let uspešno deloval v vinogradu Gospodovem!

Od Divače se nam poroča: Županom občine Naklo je izvoljen gosp. Aleksander Mahorčič, obče spoštovan posestnik v Motovunu, brat g. župana Sežanskega. Od novega g. župana pričakujemo vse najbolje, ter tudi prosimo, naj odpravi nedostatek, da bi se klicali ljudje v občinskih zadevah ob nedeljah ravno mej sv. mašo, kar se je baje v prejšnjem času mnogokrat zgodilo. V svesti smo si, da bo novi g. župan vsigdar spoštoval tudi verski čut našega naroda. — Na Vatovljah je začasno prevzel poduk v tamošnji šoli g. kapelan Sašelj, ker je učiteljevo mesto usled smrti gosp. Kosiča izpraznjeno.

Goriške novosti. — Koliko se jih je rodilo, umrlo, poročilo lani v Gorici? Rojenih je bilo 540, umrlo jih je 590, poročilo se je 144 parov. V stolnici r. 194 (105 m. 89 ž.); m. 293 (89 m. 204 ž.); p. 55 parov. V župniji sv. Vida r. 129 (69 m. 60 ž.); m. 95 (54 m. 41 ž.); p. 33 parov. V župniji sv. Ignacija r. 146 (74 m. 72 ž.); m. 139 (74 m. 65 ž.);

p. 43 parov. V kuraciji sv. Roka r. 71 (35 m. 36 ž.); m. 63 (36 m. 27 ž.); poročenih 13 parov. — Umrli je za vnetjem pluć g. Franc Schaffenhauer, vpokojeni, mnogozaslužni ravnatelj goriške gimnazije. Ranjki bil je cel katoličan, redek, kremenit značaj. Zato so ga vsi znanci spoštovali. Učenci se ga hvaležno spominjajo. Blag mu spomin! Mir njegovej duši! — Zmrznila je neka žena v lastnem stanovanju. Silna burja jej je odprla okna, ter odnesla vse odeje raz postelj. Ker si vsled slabosti ni mogla pomagati, je zmrznila. — Sreča v nesreči. Na cesti iz Mirna proti Gorici padel je kmet z voza in se močno ranil na glavi. Sreča, da so prišli memo ljudje in onemoglega odnesli v gorko stanovanje. Da ga niso oti, bil bi gotovo zmrznil. — Prefektom in knjižničarjem v goriški bogoslovnici je imenovan preč. g. dr. Franc Žigon. Čestitamo! — Imenovan je Jeler Vodopivec, finančni vajenec v Trstu, rezervnim poročnikom. — Starostom „goriškega Sokola“ je proglasil soglasno občni zbor, 6. t. m. g. Andreja Gabrščka, urednika in tiskarja. Umevamo znamenja časa! — Voljen je podgorskim županom zopet g. Anton Klančič. Čast občini, ki vé ceniti vredne može! — Nesreča. Na Lokvah pri Trnovem padel je pri žaganju drv hlood na Jožefa Volka in ga usmrtil. — Preuzv. knez in nadškof goriški so obhajali 13. t. m. 60letnico svojega rojstva in 37letnico svojega mašništva, 14. t. m. pe 11letnico škofovskega posvečenja. Bog nam ohrani še mnogo let preuzv. vladiko! — Misijon bo v Renčah od 28. t. m. do 4. febr. pod vodstvom čč. gg. Doljaka in Tomažetiča T. J. — V Ronkah je poljski čuvaj Ant. Sorgo prišedši iz lova domov položil v sobi na tla nabito puško, ki pa se je sprožila in tako nesrečno obstrelila 13letnega sina čuvajevega, da so mu v tržaški bolnišnici nogo odrezali, a je deček kmalu na to umrl.

„Bralno društvo“ na Št. Viški gori je imelo dne 7. januarja v svojih prostorih občni zbor v sledečem redu: 1. predsednik odpre zborovanje; 2. blagajnik poroča o društvenem stanju; 3. volitev novega odbora v kojega so bili voljeni: a) Predsednikom č. g. Gotard Pavletič župnik, b) Podpredsednikom Lovre Makuc, c) Blagajnikom Janez Laharnar, d) Tajnikom Viktor Uršič učitelj, e) Odborniki Peter Laharnar, Štefan Feltrin, Franc Lapanje; 4. razni nasveti. — Dal Bog, da bi društvo uspešno delovalo in kmalu nas razveselilo s primerno domačo veselico.

Rihenberška občina namerava že od leta 1834. povečati farno cerkev sv. Ulriha; sedaj vendar se je izvolil pripravljavni odbor. Temu sicer nigdo ne ugovarja, da bi se cerkev povečala, le nekateri občinarji se bojijo dolgov; še bolj pa se bojijo, da bi s tem ne prišlo do prepira med občino Berijsko in Rihenberško; toda zanašati se je na moško besedo rihenberžanov, da kadar bi prišlo do zidanja zaželenih cerkve v Berjah, ne bodo odrekli toliko podpore, kolikor bodo sedaj Berijci žrtvovali za farno cerkev v Rihenbergu. V ta odbor so voljeni gg.: Ant. Pečenko, Alojz Makovec, Josip Pavlica, Jan. Ličen, Jož. Cibron in Jož. Furlani; namestniki: Fr. Pavlica, Jože Mužina in Jan. Colja. Za voditelja so si ti izvolili Jož. Pavlico. — Bog daj edinosti in vspeha temu pripravljenemu odboru, da bi davkoplačevalce s pomočjo preč. g. župnika in g. župana tako navdušili, da bi s prostovoljnimi doneski vsak po svojih močeh založili svoto, ki bi zadostovala za zidanje nove farne cerkve.